

Vorbereiden

Wereldnieuws

Lucas 2:1-20

Kerst, 25 december 2020

WELK VERHAAL LEZEN WE?

Jezus wordt geboren in Betlehem. Zijn moeder wikkelt hem in doeken en legt hem in een voerbak. Herders uit de omgeving krijgen het bijzondere nieuws te horen.

Geboorteverhaal

We lezen vandaag het verhaal van de geboorte van Jezus. Dat lijkt vanzelfsprekend: Het verhaal van Jezus begint natuurlijk met zijn geboorte. Toch heeft niet elk Evangelie in de Bijbel een geboorteverhaal. Lucas is de enige die vertelt over de volkstelling, de reis naar Betlehem en het kind in de kribbe. Dat zou weleens te maken kunnen hebben met het lezerspubliek van Lucas. Aan het begin van het boek kun je zien welke lezers hij (onder andere) op het oog heeft. Zijn boek is opgedragen aan een zekere Theofilus – een Griekse naam. Het lijkt er dan ook op dat Lucas onder andere lezers op het oog had die door de Griekse cultuur beïnvloed waren. In die Griekse cultuur was het zeer gebruikelijk dat over belangrijke mensen een geboorteverhaal werd verteld. Overigens is het geboorteverhaal ook in de Bijbel geen onbekend genre – denk maar aan de geboorte van Samuël (1 Samuël 1) of van Simson (Rechters 13).

Wat staat er niet?

Er zijn maar weinig verhalen die zo bekend zijn als het kerstverhaal. Iedereen weet dat Jozef en Maria op een ezeltje naar Betlehem gingen, dat de herbergier vertelde dat alles vol was, dat ze toen naar een stal gingen waar een os en een ezel stonden en dat daar ook de koningen met hun geschenken op bezoek kwamen. Toch staat dat allemaal niet in de Bijbel. Ja, wél dat ze naar Betlehem gingen – maar dat ezeltje wordt niet vermeld.

En er staat wel dat er geen plaats was in het nachtverblijf – maar een herbergier komt in het verhaal niet voor. Er staat ook dat Jezus in een kribbe werd gelegd; maar die os en die ezel worden in Lucas niet genoemd (daarover straks meer). En die wijzen, of koningen uit het Oosten? Die staan alleen in het Evangelie van Matteüs, maar daar wordt dan weer met geen woord gerept over een stal.

Os en ezel

Lucas noemt de os en de ezel dus niet, maar toch staan ze wel in de Bijbel. Al in het Oude Testament, in het boek Jesaja om precies te zijn. Aan het begin van Jesaja's profetie zegt de Eeuwige dat zijn eigen volk hem ontrouw is geworden. 'Zelfs een rund weet wie zijn meester is,' zegt Jesaja, 'en zelfs een ezel weet waar zijn voerbak staat – maar Israël mist elk inzicht.' De oude kerkvader Origenes schreef al in de derde eeuw, dat die kribbe waar Jesaja het over had natuurlijk dezelfde kribbe was als de kribbe waar het kindje Jezus in gelegd werd. En toen in de Middeleeuwen de traditie opkwam om het kerstverhaal te verbeelden in een kerststal, kwamen daar ook een os en een ezel in te staan. Misschien om te laten zien, dat het toch weer goed kwam tussen God en de mensen. Maar ze werden ook wel gezien als een 'steek onder water' naar het joodse volk, dat Christus niet als de Messias erkend had: De os en de ezel stonden keurig bij de kribbe, maar Israël nog steeds niet.

In het Hebreeuws zijn de woorden voor os en ezel trouwens *sjor* en *hamór*. Het zou kunnen dat het Nederlandse woord schorriemorrie daarvan is afgeleid.

Herders

Nu we het toch over schorriemorrie hebben: Opvallend in het kerstverhaal is

de rol van de herders. Vaak wordt gezegd, dat zij niet erg meetelden in de wereld van die dagen en dat het daarom zo bijzonder is dat juist zij als eersten bij het kindje Jezus mochten gaan kijken. Dat is ook wel zo, maar tegelijk staat een herder in de Bijbel voor veel meer dan alleen 'uitschot'. Grote profeten en koningen van Israël zijn begonnen als herder, denk maar aan Mozes en aan koning David. Zelfs de Eeuwige wordt vergeleken met een herder, bijvoorbeeld in psalm 23. Ook Jezus zelf wordt vergeleken met een herder (bijvoorbeeld in Johannes 10, zie ook Lucas 15). Herders zijn dus niet alleen 'randfiguren' – ze staan ook symbool voor Gods goede zorg voor de mensen.

Engelen

In de aanloop naar het kerstverhaal heeft Lucas herhaaldelijk verteld over de engelen, als boden tussen hemel en aarde. (Zij zijn de ware 'adventsboden'!) Dat gebeurt ook in Lucas 2, waar eerst één engel het goede nieuws brengt en daarna een hemelse legerschaar God looft met het 'Gloria in excelsis Deo'. De geboorte van Jezus wordt vanuit de hoogste hemel bezongen.

Vieren

Wereldnieuws

Lucas 2:1-20

Kerst, 25 december 2020

Kindermoment in de dienst

Werken met de projectverbeelding

Kijk samen met de kinderen goed naar de volwassenen in de kerk. Vraag aan de kinderen: 'Wat denk je, zouden de mensen wel goed uitgeslapen zijn? Of zouden sommigen mensen een korte nacht gehad hebben?' Vertel dat er iets in de krant staat over gisteravond. Lees het bericht 'Geen stille nacht' voor van de projectposter. Vraag daarna of een van de volwassenen iets wil vertellen over de kerstnachtdienst. Vertel dat het feest nog lang niet is afgelopen: vandaag vieren we verder dat Jezus is geboren!

Tip: Laat elke week iemand als krantenbezorger de projectposter brengen en hem samen met de kinderen bekijken.

Gesprek met de kinderen

Maakt u geen gebruik van de projectverbeelding? Vraag dan de kinderen en volwassenen om mooie berichten die zij graag met de wereld zouden willen delen. Het mogen berichten uit hun eigen leven zijn, of over mensen die ze kennen, of over nieuws uit de wereld. Ga vervolgens op het podium slaan en vertel: 'In de kerk vieren we vandaag ook dat er bijzonder nieuws is.' Sla de Bijbel open en lees voor: 'De redder is geboren: Christus, de Heer. Hij is

geboren in Betlehem. En zo kun je hem herkennen: het kind ligt in een voerbak en is in een doek gewikkeld. Dat vieren we vandaag!'

Gebed

Lieve vader in de hemel,
Vandaag vieren we
dat Jezus naar de aarde kwam.
Als een baby, geboren in een stal.
Zo klein en kwetsbaar
en zo'n groot wonder!
Dank U wel.
Amen

Bij de vier adventskaarsen

Het is kerst,
het licht schijnt in de nacht.
Het donker is verdreven,
gebroken is zijn macht.

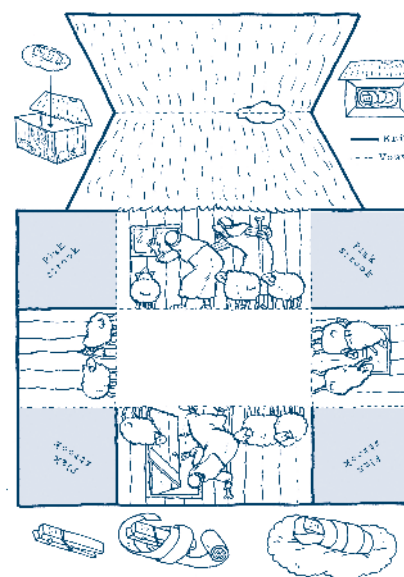
Gedicht

Een kaars,
een vlammetje
prikt een gaatje in het donker.
Zie jij al wat?
De tweede kaars, de derde kaars,
het wordt steeds lichter.
Je ziet het donker vluchten.
Vier kaarsen, het licht vult de ruimte.
en verjaagt het donker.
In het licht
zien wij het wonder van kerst.
Het wonder van het leven.

Werkblad en tips

Het tijdschrift *Kleur in de Kerk* biedt werkbladen bij de verhalen in *Kind op Zondag*. De jonge kinderen maken een kerststal. Ze leggen daarin het kindje Jezus. Elk kind heeft naast het werkblad een knijper, gaasverband of een strook stof nodig en een dot watten/ wol/ hooi/stro of raffia op het werkblad. Met het andere werkblad maken de kinderen vingerpoppetjes van de verschillende figuren uit de heilige familie waarmee zij het verhaal uitspelen en bedenken aan wie zij het goede nieuws van de geboorte van Christus willen doorvertellen.

Kerstdag Jaar B

Lezing uit het Oude Testament	Jesaja 52:7-10
Antwoordpsalm	98
Epistellezing	Hebreeën 1:1-12
Lezing uit het Evangelie	Johannes 1:1-14

Vertellen

Wereldnieuws

Lucas 2:1-20

Kerst, 25 december 2020

Vertelling 4-7 jaar

Jezus wordt geboren

De keizer is de baas in het land. En ook in heel veel andere landen. Hij is de baas van bijna heel de wereld. En als de keizer iets zegt, dan moet je wel luisteren. Ook als je er geen zin in hebt. Of als het moeilijk is...

En nu wil de keizer dat iedereen zijn naam opschrijft. Niet gewoon thuis, nee, in de plaats waar je familie vandaan komt. Ook Jozef en Maria, zij gaan op reis naar Betlehem. Het is een lange reis. Het is een moeilijke reis, want Maria is zwanger. Het duurt niet lang meer voordat de baby geboren wordt.

In Betlehem gaan ze op zoek naar een plekje om te slapen. Ze kloppen aan bij een herberg. 'Vol!' zegt de man die opendoet. En ook de volgende herberg is vol. Waar kunnen Jozef en Maria slapen?

Een straat verder is nog een herberg. Ze kloppen aan. Een man doet open. Als hij Jozef en Maria ziet, schudt hij zijn hoofd. 'Vol!' zegt hij. 'Maar ik weet wel een ander plekje. Kom maar mee.'

Jozef en Maria volgen de man. Hij brengt hen naar een stal. Er ligt stro op de grond. Er staat een voerbak voor de dieren.

Jozef maakt een bed in het stro voor Maria. De man heeft dekens gebracht. Maria kruipt eronder. Ze is moe van de reis.

Die nacht wordt de baby geboren. Het is een jongetje. Jozef knuffelt hem en pakt hem warm in. 'We noemen hem Jezus', zegt hij. Voorzichtig legt hij Jezus in Maria's armen. Opeens wordt er op de deur geklopt. Bezoek? Midden in de nacht? Wie kan dat zijn? Jozef doet open. Voor de deur staat een groepje mannen. Het zijn herders.

'We waren bij de schapen', vertelt een van de mannen. 'Opeens was er een engel. Hij straalde. En wij schrokken! De engel zei dat hij belangrijk nieuws had. De redder was geboren. We konden hem vinden in de stal.'

De man kijkt de stal in. 'Ah, ik zie het al.' En hij loopt langs Jozef de stal in. De andere herders volgen. Samen knielen ze bij Maria. Ze heeft Jezus in haar armen.

Dan staan de herders op en gaan naar buiten. Ze zingen een lied. 'Alle eer aan God in de hemel. Hij geeft vrede! Vrede op aarde!' Het is het lied dat de engel zong. Samen met nog heel veel andere engelen. Alle eer aan God in de hemel. Hij geeft vrede! Vrede op aarde!

Werkvormen

4-7 jaar

Gesprek: Jezus is geboren! Dat is nieuws dat heel de wereld moet horen! Wie vertelt het aan de herders? Hoe vertellen zij het? Aan wie zou jij dit nieuws willen vertellen? Hoe zou je dat doen?

Doen: Geef een roepstoeter door. Welk goed nieuws wil jij met de hele wereld delen? Roep het door de toeter.

Tip: Je kunt ook een pion gebruiken of van papier een roepstoeter maken.

Creatief: Plak twee ijslollystokjes over elkaar zodat een kruis ontstaat. Dit is de voerbak. Plak stro erboven of strookjes geel en bruin papier. Vervolgens teken je baby Jezus in de voerbak.

8-10 jaar

Gesprek: De engel heeft nieuws voor de herders: De redder is geboren! Wat moet er gered worden in de ogen van de herders? Wat of wie moet er volgens jou gered worden? Vind jij het 'wereldnieuws', dat de redder is geboren?

Zingen: Zing samen het lied 'Goed nieuws' van Lydia en Marcel Zimmer. Kijk op www.kindopzondag.nl voor een filmpje en de tekst.

Creatief: Breek een ijslollystokje doormidden. Elk kind krijgt een half stokje. Teken een gezichtje op het uiteinde met de ronde kant. Dit wordt de baby. Geef elk kind een papiertje van 10 bij 10 cm. Wikkel nu de baby in doeken: Leg het papiertje in een ruit voor je. Leg de 'baby' rechtop, dus op de diagonaal. Vouw de onderste punt omhoog. Vouw de rechterpunt over de baby naar links en de linkerpunt naar rechts. Vouw het stukje dat nu rechts uitsteekt naar achteren. Plak wat stro (bruine en gele strookjes) op papier en plak hier de baby op.

11-12 jaar

Gesprek: De engel heeft nieuws voor de herders: De redder is geboren! Waarom is dit nieuws zo bijzonder? Waarom is het 'wereldnieuws', vind jij? Wat vind jij van de manier waarop het nieuws verteld wordt? Lees samen Lucas 2:8-14. Hoe zou jij dit nieuws vertellen aan de wereld? Welke (digitale) middelen zou jij inzetten? Hoe kun je zo veel mogelijk mensen op de wereld bereiken? Bedenk hier samen een plan voor.

Drama: Vorm duo's. De een is een herder die bij Jozef en Maria op bezoek is geweest, de ander is journalist en interviewt de herder. Bereid vooraf voor welke vragen je wilt stellen (journalist) en wat je wilt vertellen (herder). Maak tijdens het interview aantekeningen en schrijf beiden een artikel voor op de voorpagina. Geef het de kop: 'Wereldnieuws'.

Vertelling 8-12 jaar

Een wonder in een stal

Jozef en Maria zijn op weg naar Betlehem. Het is geen makkelijke reis. Maar het is op bevel van de keizer. Zijn wil is wet. Dus als hij zegt dat je je moet inschrijven in je geboorteplaats, dan ga je. Ook al ben je hoogzwanger.

Maria schuift wat heen en weer op de rug van de ezel. Ze is zwanger en haar dikke buik zit in de weg. Ze kijkt opzij. Jozef loopt naast de ezel. Op zijn rug heeft hij een tas met eten, kleding voor Maria, voor hemzelf én voor de baby. Want het kan niet lang meer duren voordat de baby geboren wordt. Misschien wel tijdens de reis, misschien wel in Betlehem...

Hoe dichterbij Betlehem komen, hoe drukker het wordt. Er zijn meer mensen op weg naar de stad om zich in te laten schrijven.

'We moeten op zoek naar een herberg, een plekje om te overnachten', zegt Jozef. Hij kijkt om zich heen. Dan leidt hij de ezel met Maria een straat in. Even verderop hangt een uithangbord. Een herberg. Aan het geroezemoes kunnen ze horen dat het druk is binnen. 'Blijf jij even buiten met de ezel en de bagage, dan vraag ik of we hier kunnen overnachten', zegt Jozef.

Al snel komt hij weer naar buiten. Hij frons en schudt zijn hoofd. 'Vol', zegt hij. 'Een paar straten verderop schijnt nog een herberg te zijn, laten we het daar proberen.' Ook de volgende herberg blijkt vol te zijn. Wat nu? Verslagen staren Jozef en Maria elkaar aan. Dan horen ze iemand roepen. Het is de eigenaar van de herberg. Hij staat druk te gebaren in de deuropening. 'Ga daar het straatje in, je komt achter de herberg uit. Daar staat een oude stal. Als jullie het niet erg vinden om daar samen met jullie ezel te overnachten... het is het enige wat ik nog kan verzinnen.'

Jozef en Maria kijken elkaar aan. Er zit niets anders op.

In de stal probeert Jozef een lekker plekje te maken. De herbergier komt een stapel dekens brengen. Jozef spreidt ze uit. Maria gaat liggen, moe van de lange reis. 'Jozef', zegt Maria, 'ik denk dat het niet lang meer duurt...'

Langzaam wordt het donker om hen heen. Een kleine olielamp zorgt voor een beetje licht in de stal. Die nacht wordt de baby geboren. Een jongetje. Jozef pakt een paar doeken en wikkelt ze om zijn zontje heen. Dan geeft hij de baby terug aan Maria. 'Jezus', zegt hij. 'We moesten hem Jezus noemen, heeft de engel gezegd.'

Even later klinken er stemmen buiten. Opgewonden gefluister. Wat zou er aan de hand zijn? Er wordt gerammeld aan de staldeur, en dan gaat hij open. In de deuropening staan een aantal mannen. Hun gezichten worden verlicht door de fakkels die ze dragen. 'Wij hebben het nieuws gehoord. De redder is geboren! Zijn we aan het juiste adres?'

Jozef is opgesprongen. Met grote ogen kijkt hij de mannen aan. Ze schuifelen langs Jozef en knielen bij Maria die de baby in haar armen heeft.

'We waren op het veld bij de schapen', vertelt een van de mannen. 'Opeens was er een engel, hij straalde. En wij, wij schrokken! Maar de engel vertelde dat we niet bang hoefden te zijn. Hij had belangrijk nieuws: de redder van de wereld is geboren! We moesten op zoek naar een pasgeboren baby in een stal.'

Maria en Jozef kijken elkaar aan.

Dan gaat de man verder: 'En toen kwamen er nog veel meer engelen. Ze zongen een prachtig lied. En daarna zijn we op zoek gegaan. Het is precies zoals de engel zei! Een baby in een stal.'

Maria kijkt de mannen aan. Wat een bijzonder verhaal. Even denkt ze terug aan de engel die bij haar op bezoek is geweest.

De mannen staan op. 'Laten we gaan, heel de wereld moet van dit wonder weten!' Als de mannen vertrokken zijn, horen Jozef en Maria hen zingend door de straten lopen. 'Alle eer aan God in de hemel en vrede op aarde voor de mensen van wie God houdt!' Ze zingen het lied dat de engelen zongen.